

Horsens-borgmesteren - der blev dømt til døden

150 aarsdagen for den højt værdsatte politiker Chr. von Jessens fødsel

Den 2. januar er det 150 årsdagen for den højt værdsatte Horsens-borgmester Chr. von Jessens fødsel.

Han blev født i Nykøbing paa Falster som søn af stiftamtmand Reinhold von Jessen og blev student fra Herlufsholm i 1834, tog juridisk embedseksamen i 1840 og udnævntes, efter at have beklædt forskellige underordnede juridiske stillinger, bl. a. som sekretær i rentekammeret og fuldmægtig ved Fyns Stiftamt, i 1846 til borgmester og byfoged i Svendborg og 4 aar senere tillige birkedommer paa Taasinge. — Som hørende til den yngre embedsstands mest fremskridtsvenlige elementer havde han en ikke ringe del i det opsving, Svendborg fik under hans styrelse.

I 1859 forflyttedes han til det tilsvarende embede i Horsens og beklædte dette embedetil sin død. Som den særdeles dygtige embedsmand med udpræget fremskridtsvenlige tilbøjeligheder, han var, tog han initiativet til en række kommunale reformer bande af økonomisk art og paa skole-, forsørgelses- og hospitalsvæsenetsomraade, saaledes at Horsens ansaas for en af de bedst styrede kommuner i landet.

Som politiker var von Jessen liberal med nogen hældning til venstre, og paa dette standpunkt valgtes han 1858-64 til folketingsmand for Svendborgkredsen og sad 1864-65 som repræsentant for samme, kreds i rigsraadets folketing.

Kortvarig ministerperiode

Pas, rigsdagen hørte han til en mellemgruppe. Han var en livlig taler med selvstændige synspunkter og saglig vel rustet, navnlig paa det kommunale og trafikale omraade, og blev kort efter sit valg kaldet til en større politisk virksomhed, idet hans navn bragtes paa bane, da der i december 1859 skulle dannes et ministernum af Venstre nærtstaaende mænd. — von Jessen indtraadte da som indenrigsminister, ministeriet Rotwitt, som lige fra sin tilblivelse stod den skarpeste opposition til de nationalliberale og

falt von Jessens politiske anskuelser paa ingen maade sammen med konsejlræsidentens.

Ministeriet levede imidlertid ikke længe, idet Rotwitt døde i februar 1860, og de øvrige ministre som følge heraf maatte træde tilbage, uden at have efterladt sig synlige spor i lovgivningsarbejdet. von Jessen dannede dog til en vis grad en undtagelse herfra, idet han havde forberedt reformer paa forskellige omraader under sit ministerium; han havde saaledes udarbejdet et lovforslag, han tidligere havde indbragt som privat, om udvidelse af valgretten til byraadene, og et andet, som han i længere tid havde syslet med, om at bryde det virvar, hvorijernbanesagen efterhaanden var kommet, ved at foreslaa en jernbane tværs gennem Fyn i forbindelse med en jysk længdebane fra Fredericia til Aalborg.

Det lykkedes ham vel ikke selv at føre nogle af disse forslag igennem, men det første gennemførtes af hans efterfølger som indenrigsminister, biskop D. G. Monrad, samme nar, og det andet blev i det væsentlige

Blev dømt til døden

Under krigen 1864 var han den ledende i de forhandlinger, som den haarde tyske guvernør i Nørrejylland, general von Falckenstein førte med en snes jyske embedsmænd, som han havde sat stævne i sit hovedkvarter i Kolding, om forskellige krigsrekvisitioner.

Generalen fik vel nogle af sine fordringer opfyldt, men efter forhandlinger med sine kolleger nægtede von Jessen at udskrive egentlige krigsfordenigheder og fastholdt, skønt der truedes med dødsstraf, denne vcegring, hvorefter de alle ved en krigsret blev dømt til henrettelse ved skydning og konfiskation af deres ejendom.

Eksekutionen blev dog udsat, men foreløbig førtes de alle paa aabne bøndervogne til Rensborg, hvor de indsattes i strengt fængsel. Dette mildnedes senere dog noget, men de blev først løsladt ved vaabenstillstanden i maj.

Senere knyttedes von Jessen til den danske regeringskommissær Jylland, der skulle føre forhandlingerne med den fjendtlige hærledelse om forholdene under okkupationens sidste stadier, og sluttelig sendtes han af regeringen

Atter i politisk arbejde

Under forfatningskampen 1864-66 gik von Jessen som regel mod Venstre, og hans forbindelse med partiet ophørte efterhaanden. Den 4. juni 1866 valgtes han med knebent flertal i Horsens-kredsen til folketinget — maatte atter vige ved oktobervalget samme aar, men blev samme mesaned valgt ind i landstinget, af hvilket han derefter var medlem til sin død.

Seede som medlem af folketinget og af landstinget tog han meget livlig del i forhandlingerne om en mængde spørgsmaal, og ejendommelig og iderig, som han var, vakte hans indlæg i forhandlingerne altid opmærksomhed ved deres livlige og originale form, og sagligt gjorde han sig selv om han ikke kom til at yde nogen væsentlig indflydelse, stærkt gældende — navnlig i trafikale, kommunale og sociale spørgsmaal

Han anvendtes ogsaa meget i en række kommissioner, blandt hvilke særligt kan nævnes købstadskommissionen af 1869 og den store arbejderkommission af 1875, af hvis forslag flere skyldtes ham; han var desuden kommissarius for jernbanerne Nyborg—Strib og Sydfynske Jernbaner.

Chr. von Jessen beklædte sit embede i Horsens til sin død den 6. februar 1884, og Horsens-borgere rejste paa hans gravsted et mindesmærke med portrætmedaljon.

I. O.